

Doplnění studie „Přidaná hodnota studia“

Obsah

1.	Úvod	3
2.	Přidaná hodnota z hlediska	4
a)	Znalostí.....	4
b)	Stylů učení.....	6
c)	Autoregulace	7
d)	Sebehodnocení	8
e)	Kulturních aspektů	9
3.	Zahraniční použití kritéria přidané hodnoty pro měření hodnocení kvality vysoké školy	10
	USA	10
	Velká Británie	10
	Brazílie	10
	Kolumbie	10
	OECD.....	11
4.	Návrh metodiky použití v ČR	12
5.	Přiložené materiály.....	13
6.	Závěr	14
7.	Zdroje.....	15
	Literatura.....	15
	Webové stránky	15

1. Úvod

Rozšíření studie přidané hodnoty studia si klade za cíl zmapovat a doplnit studii zpracovanou v rámci IPN Zajišťování a hodnocení kvality v oblasti terciárního vzdělávání o další klíčové aspekty, které se v průběhu řešení projektu objevily jako podstatné z pohledu přidané hodnoty studia a jejího použití při hodnocení institucí terciárního vzdělávání. Zároveň je třeba zmínit, že samotné téma přidané hodnoty studia v oblasti terciárního vzdělávání je téma, které je jak tuzemsky tak mezinárodně velmi málo zpracované a jako samotné poměrně málo využívané, a pokud hovoříme právě o přidané hodnotě studia v oblasti terciárního vzdělávání, jde o téma výrazně méně popsané a ve světě méně užívané než v případě školství regionálního (tak jak je vnímáno v České republice). Pokud již lze najít příklad země, kde je přidaná hodnota studia využívána v kontextu hodnocení kvality terciárního vzdělávání, jedná se o Brazílskou federativní republiku či Kolumbii, což jsou zřejmě země, která nejsou zcela standardně brány za příklad pro náš kulturní okruh. V dalších popsanych zemích již není natolik spojena s hodnocením institucí terciárního vzdělávání (dále jen ITV).

O tom, že téma přidané hodnoty studia v oblasti terciárního vzdělávání je téma velmi málo zpracované svědčí i běžící mezinárodní projekt OECD AHELO, který je blíže popsán v kapitole věnující se zahraničním zkušenostem.

Uvedené doplnění studie přidané hodnoty navazuje na širší vymezení přidané hodnoty studia, které je v samotné studii popsáno velmi zevrubně z hlediska samotné podstaty pojmu a vymezené aspekty, kterým se doplnění věnuje, se zaměřují oproti původní studii zejména na praktickou stranu samotného tématu.

Podstatu doplnění tvoří první kapitola, která se ve svých jednotlivých podkapitolách postupně věnuje nejprve přidané hodnotě studia z hlediska znalostních aspektů, dále z hlediska stylů učení, pak autoregulace, sebehodnocení a kulturních aspektů. V další kapitole jsou pak uvedeny zahraniční příklady zemí, kde je měření přidané hodnoty používáno pro hodnocení ITV či je alespoň zavedeno. Ve třetí kapitole je pak navržena možná metodika měření přidané hodnoty na ITV v České republice.

Tématu přidané hodnoty studia se v rámci své činnosti a projektů v České republice věnovalo Středisko vzdělávací politiky Univerzity Karlovy v Praze a dále pak společnost SCIO (jako např. projekt Vektor), jedná se však zejména o aktivity v oblasti regionálního školství, což není předmětem zájmu tohoto textu.

Dále je třeba uvést, že klíčovou součástí doplnění je soubor materiálů, který se daným aspektům přidané hodnoty studia věnuje, a to jak materiálů českých, tak mezinárodních.

Na závěr úvodu je třeba upozornit, že doplnění studie se v žádném případě nevěnuje měření přidané hodnoty studia v regionálním školství, pouze je používá jako podpůrnou záležitost, jelikož se jedná o problematiku podstatně lépe a více zpracovanou.

2. Přidaná hodnota z hlediska

a) Znalostí

Přidanou hodnotu z hlediska aspektu znalostí je třeba vnímat de facto jako to, co se student naučí za dobu svého studia, jak se zvýší jeho znalosti a zkušenosti od vstupu do studia na dané ITV do jeho úspěšného ukončení studia. Jedná se však o znalosti a zkušenosti, jež získá prostřednictvím dané ITV.

Ideálně tento aspekt vyjadřuje definice přidané hodnoty dle zprávy OECD níže popsaného projektu AHELO, která přidanou hodnotu studia volně popisuje jako „příspěvek školy vůči předem učeným cílům školy očištěný o další skutečnosti“.

A tudíž je zřejmé, že již ze samotné definice přidané hodnoty vyplývá, že se jedná o znalosti a zkušenosti (tedy o výstupy z učení), které student získá po dobu svého studia na dané vysoké škole. Nutně je však třeba brát do úvahy faktory, které mohou mít na získané znalosti a zkušenosti vliv jako zejména: rodina, bydliště studenta, vybavení školy, učitelé, školní atmosféra či řídicí struktury školy, pověst školy).

Tyto faktory jsou natolik podstatné, že je potřeba se každým z nich alespoň minimálně zabývat. Na prvním místě je uveden vliv rodiny. Zde je samozřejmě klíčové jak vzdělání, tak i samotná profese rodičů a dalších příbuzných studenta, od kterých se odvíjí i jejich přístup k získání kvalitního vzdělání studenta. Zároveň rodina má nezpochybnitelný vliv na vytváření kreativní studijní atmosféry v domácnosti studenta.

Dalším podstatným a nezanedbatelným vlivem je bydliště studenta. Zde se jedná o to, v jakém prostředí bydlí a vyrůstá. Zda ve městě či na venkově (v tomto ohledu je třeba zohlednit obecné vnímání stereotypů v daném prostředí). Zda žije v domácnosti čisté či nepořádné a zároveň i třeba dobu dojíždění do vzdělávací instituce popř. možnost pobytu v dočasných ubytovacích kapacitách.

Klíčovým aspektem je rovněž vybavení škol. Zda se jedná o školu vybavenou potřebným vybavením pro studium daného oboru (laboratoře, knihovny, cvičné místnosti,...), dnes již snad automatickým IT vybavením. Je třeba zohlednit, že student na dané instituci tráví mnoho času, a proto i třeba vybavení, které přímo nesouvisí se studiem, ale je vybavením vhodným pro odpočinek (např. kavárny) či zajímavým, způsobuje, že student jeví o instituci a jí poskytované vzdělání větší zájem. Na druhou stranu je třeba vnímat, že vybavení zastaralé či vybavení odvádějící od studia není zařízením produktivním. Co se týče vybavení škol, jedná se dále i o pomůcky menšího rozsahu jako např. cvičné stroje, knihy, časopisy a různá pokusná zařízení (dle konkrétního zaměření dané instituce).

Pedagogové jako faktor ovlivňující získané znalosti studentů jsou klíčovým prvkem ve vzdělávacím procesu. Oni dokáží studenty motivovat či demotivovat, přehledně jim být průvodci v jejich studiu a zároveň je podpořit. Zda pedagog odvádí svou práci na vysoké odborné i lidské úrovni je klíčovým prvkem k úspěchu studenta. Tento faktor se dosti prolíná i s faktory dalšími. V oblasti institucí terciárního vzdělávání se již nepředpokládá pravidelná komunikace učitele a rodiny, nýbrž ale se učitelé výrazně podílí na vytváření školní atmosféry, buď osobně či prostřednictvím svých reprezentantů na řídicí struktuře školy a v neposlední řadě jsou samotní učitelé klíčoví pro pověst dané instituce terciárního vzdělávání.

Samotná školní atmosféra je podstatná. Zda v dané instituci vládne tvůrčí a kreativní atmosféra. Zda poměry na dané instituce mezi jejími jednotlivými členy (studenti - učitelé, učitelé - učitelé, administrativní

a provozní pracovníci - studenti – učitelé) jsou férové a slušné. Atmosféru dané vzdělávací instituce samozřejmě ovlivňuje i její řídicí struktura, vztahy se zřizovatelem a její pověst.

Obecně by se mohlo zdát a do jisté míry tomu tak i jistě určitě bude, že řídicí struktura školy takovým negativním faktorem nebude. Avšak je třeba se podívat na to, že řídicí struktura školy velmi výrazně ovlivňuje studium studenta svým rozhodováním, které na něj má většinou přímý vliv. Takové rozhodování může spočívat v nespočetném množství věcí jako už např. samotné rozhodování o obecných či konkrétních otázkách studia, o vnitřních předpisech, o provozních či ekonomických záležitostech etc.

Jako poslední z faktorů, které má vliv na měření přidané hodnoty studia z hlediska znalostního aspektu je faktor pověsti dané instituce terciárního vzdělávání. Důrazně je však třeba vnímat to, že se jistě nejedná o poslední faktor mající vliv na studentem získané znalosti a zkušenosti. Další však již pro účely tohoto doplnění jsou minoritní, a proto nejsou uváděny. K samotnému faktoru pověsti je však třeba uvést, že pověst dané instituce má vliv na oblíbenost mezi uchazeči o studium, a tím i zároveň na její financování, a tak se do kruhu vracíme k dalším faktorům jako je vybavení dané instituce, kvalita učitelů či řídicí struktury.

U všech výše uvedených faktorů je nezbytné zmínit, že každý z těchto faktorů bude mít rozdílný vliv na konkrétního studenta a velmi složitě se hledají množiny.

b) Stylů učení

Styl učení jako samotný způsob, kterým student nabývá potřebné znalosti a zkušenosti na dané instituci terciárního vzdělávání, je k pojmu přidané hodnoty studia vztažen zejména ke kategorii způsobu učení pedagogy dané instituce. Není tedy třeba se zabývat otázkou, jak se učí samotný student, nýbrž otázkou, jaký vliv na styl učení má daná ITV prostřednictvím výuky svých pedagogů. Opět je však třeba zohlednit faktory, které hrají podstatnou roli u každého jednotlivce, jako jsou dědičné predispozice, zkušenosti, dovednosti, schopnosti, názory a motivace ke studiu. Zároveň je však potřeba brát do ohledu, že styl učení může být dle vhodnosti pro jednotlivé studenty velmi odlišný. Avšak ITV si nemohou dovolit díky své velikosti individuální přístup ke stylu učení každého studenta. Je tedy optimální, aby tyto instituce poskytovaly různé styly učení množinám studentů dle jejich individuální volby.

Pak by tedy bylo optimální měřit jako přidanou hodnotu studia styl učení, který je vhodný pro větší skupinu studentů, které je možné změřit z hlediska rozdílu přidané hodnoty na vstupu jejich studia na ITV a jejich úspěšným ukončením studia. Měřit by pak však bylo i opačně vhodné neúspěšné studenty, kteří úspěšně studium nedokončí, jelikož tak by se pak dalo pracovat pro futuro se studenty, kteří preferují menšinové styly učení.

Je tedy zároveň podstatné, jaký příklad pedagog poskytne studentům nově vstupujícím na ITV. Studenti totiž musí změnit styl svého učení ze středoškolského na vysokoškolský popř. jako specifický případ je přechod ze studia magisterského do studia doktorského, kde si studenti musí svůj styl učení přizpůsobit své budoucí vědecké práci a navíc se sami stávají osobami, které ovlivňují styl učení nově nastupujících studentů na danou instituci.

Pokud hovoříme o přidané hodnotě studia, je zřejmé, že tak jako již bylo zmíněno výše, studenti jsou dle stylů učení zařazováni do určitých množin, děje se tak i u pedagogů. Jinak by nebylo možné získat srovnatelná a měřitelná data o přidané hodnotě studia.

Měření přidané hodnoty studia s ohledem ke stylům učení se tak zdá být velmi složité, a proto těžko představitelné jako parametr pro měření přidané hodnoty studia na ITV.

c) Autoregulace

Přidanou hodnotu z hlediska aspektu autoregulace lze vnímat dvěma možnými směry. Prvním, a tím zásadním z nich, je otázka odpovědnosti daných ITV samotných resp. toho, které orgány dané vzdělávací instituce jsou za co odpovědné. Druhým směrem pak je venkovní vliv na vzdělávací instituci např. prostřednictvím zveřejňování výsledků o měření přidané hodnoty dané instituce v médiích.

Jako první je zde tedy aspekt odpovědnosti vnitřních orgánů dané instituce a jejich schopnosti a možnosti autoreglovat vliv na přidanou hodnotu studia. A to ať už hovoříme o všech směrech, ve kterých instituce působí. Každý z těchto orgánů musí mít jasně určenou působnost, pravomoci a komu je odpovědný. Studium a znalosti a zkušenosti studenta, které si na úspěšném konci svého studia odnese, nejsou spojeny pouze se samotnou výukou.

Je samozřejmě třeba, aby na instituci působily orgány, které jsou schopny hodnotit a kontrolovat kvalitu výuky a přidružených činností (jako např. praxí), ale zároveň i instituce musí mít své řídicí orgány, které komunikují se zřizovatelem, prostřednictvím něj zajišťují financování a řeší další majetkové otázky a na nejvyšší úrovni řídí vnitřní chod dané instituce. Dále musí mít vymezeny odpovědnost a pravomoci orgány, které zajišťují ekonomické záležitosti, bezpečnostní a stravovací služby a další provozní záležitosti. Jako zásadní je však třeba zmínit to, že samotná instituce by měla být schopná na své nejvyšší interní řídicí úrovni zhodnotit a ovlivňovat všechny tyto aspekty mající vliv na úspěšné ukončení studia jejich studentů.

Druhým aspektem je otázka venkovního vlivu na možnost autoregulace samotné instituce. Dalo by se říci, že na první pohled se může zdát, že tento aspekt je oproti předchozímu nevýznamný, ale ze zkušeností ze zemí, které se vydaly např. zveřejňováním výsledků měření přidané hodnoty vzdělávacích institucí (např. Velká Británie) je zřejmé, že tento aspekt má velmi podstatný vliv. To, jaké totiž se pak následně vytvoří veřejné mínění o dané instituci, má kromě záležitosti „špatné“ či „dobré pověsti“ vliv zejména na množství nových uchazečů o studium. Prostřednictvím nich pak i na financování a v celkovém kontextu i na existenci samotné vzdělávací instituce. Proto je tak klíčové, aby instituce brala tyto výsledky do úvahy a dle nich regulovala jednotlivé procesy uvnitř ní probíhající, zejména samozřejmě procesy výukové.

d) Sebehodnocení

V oblasti měření přidané hodnoty studia z hlediska aspektu sebehodnocení je třeba navázat již na uvedené v předchozích řádcích. Je zcela klíčové, aby si ITV adaptovala svůj vlastní program sebehodnocení a byla tak schopná neustále kontrolovat a hodnotit svoje působení na své studenty, tak aby hodnocení vnější prováděné např. zřizovatelem či státními orgány, bylo hodnocení, které až jako druhé může přijít na zásadní chyby ve fungování dané instituce. Proč? Právě proto, že selhání ve vnějším hodnocení přidané hodnoty studia může mít v nejhorších případech až fatální následky na existenci dané instituce.

Každá vzdělávací instituce by tak měla být ideálně schopná hodnotit a kontrolovat procesy na ní probíhající mající vliv na studenty. Zároveň v optimálním případě by měla být schopná hodnotit přidanou hodnotu studia na jednotlivých ročnících absolventů studia ve stejných studijních programech.

Výše uvedené je velmi podstatné z toho úhlu pohledu, že i kvalita dané instituce se může v čase velmi rychle proměňovat a tedy přidaná hodnota studia může být v jednotlivých dekadách velmi odlišná. A proto i tedy tak, jako vnější měření přidané hodnoty studia probíhá např. v různých ročnících či letech, tak by i samotná instituce měla být schopná taková měření realizovat. Přeci jen znalosti a zkušenosti – výstupy z učení, které by absolventi měli získat, se nemění (samozřejmě s přihlédnutím k pokroku v jednotlivých oborech), a sama instituce by tak měla být schopná dobře proto výsledky srovnávat. Pro vzdělávací instituci by už tak měla být impulsem pro taková měření nejen určitá periodicita, ale i razantně změněné výsledky studentů jako např. když velmi výrazně poklesne úspěšnost studentů u určitých zkoušek. Pak je totiž třeba hledat příčinu, zda daný stav věci souvisí např. s předchozím vzděláním studenta (jedná-li se zejména o počátky studia) anebo, zda třeba tato věc nesouvisí s obměnou pedagogů, které dané předměty vyučují.

Podstatné však také je, aby daná vzdělávací instituce vedla i své pedagogické pracovníky k vlastnímu procesu sebehodnocení a neustálého se sebezlepšování na základě výsledků takového hodnocení např. konkrétního pedagoga při výuce konkrétního předmětu.

Většina chyb vedoucích k výraznému poklesu přidané hodnoty studia na dané instituci vede od „spoda“, a je velmi těžké je objevit. Proto je třeba tomuto věnovat patřičnou pozornost.

e) Kulturních aspektů

Ohledně kulturního aspektu měření přidané hodnoty studia je vhodné nejprve navázat zveřejňování výsledků měření přidané hodnoty studia uveřejňované v médiích. Toto má totiž vliv na následné vytvoření či přehodnocení „dobré“ či „špatné pověsti“ dané instituce, což prostřednictvím občanů jako voličů a daňových poplatníků může mít na instituci a jejího zřizovatele existenční vliv.

Přidanou hodnotu však neměříme jen v oblasti studia, kdy tedy měření přidané hodnoty studia u vysokoškolského studia je stále výrazně menším úkazem než měření přidané hodnoty studia v regionálním školství, ale i v dalších oblastech lidského života. Dokonce je možné tvrdit, že studium nepochybně není to, u čeho jako u prvního začala být přidaná hodnota měřena. Tím ale není řečeno, že by se jednalo o oblast méně důležitou.

Jako typickým příkladem oblasti, ve které je měření přidané hodnoty hojně využíváno, je obor ekonomie. Zda se totiž měří ekonomická přidaná hodnota či někdy také označovaná jako hodnota přidaná trhem, která je finančním ukazatelem, který je definován jako rozdíl mezi čistým provozním ziskem a kapitálovými náklady.

Další oblastí, ve které je měření přidané hodnoty využíváno, je oblast stavebnictví. Dalšími oblastmi pak jsou přidaná hodnota výzkumu či projektů.

Zpátky však ke kulturnímu aspektu přidané hodnoty studia. Prostřednictvím měření přidané hodnoty se v širším důsledku může kultivovat samotný vzdělávací systém dané země, jeho jednotlivé složky či jednotlivé vzdělávací instituce. Rovněž je tak možno podpořit či směřovat určité skupiny obyvatelstva (studenti, uchazeči, absolventi, jejich rodiny, zaměstnavatelé, zřizovatelé, občané zájemající se o vzdělávání,...). A to prostřednictvím výsledků z měření přidané hodnoty a práce s nimi, jakož i zároveň způsobu či okruhu osob, kterým jsou tyto výsledky sděleny.

Nejzásadnějším kulturním aspektem toho, proč je vhodné a efektivní přidanou hodnotu studia měřit je v současné době aspekt ekonomický. A to nejen z pohledu zřizovatelů, ale zároveň i z pohledu studentů či osob jim financujících jejich studia. A nelze ani opominout daňové poplatníky, kteří chtějí mít veřejnou kontrolu nad veřejnými prostředky. Klíčovou však také je možnost vytvořit či se adaptovat na strategii zlepšení se.

3. Zahraniční použití kritéria přidané hodnoty pro měření hodnocení kvality vysoké školy

USA

Je měřena přidaná hodnota čtyřletých colleges, a to na základě vážených průměrů různých indikátorů (má přednost před měřením výstupů) a výsledky jsou zveřejňovány médii. Většina studentů v posledním ročníku střední školy či při podání přihlášky na vysokou školu tak podstoupí buď testování SAT (Scholastic Aptitude Test) či ACT (American College Testing), jejichž výsledky jsou podkladem pro měření přidané hodnoty dané instituce.

Velká Británie

Médii jsou přímo zveřejňovány výsledky testů měření přidané hodnoty na vysokých školách. Zde se jedná o velmi podstatnou věc vzhledem k nedávným nepokojům na britských vysokých školách v souvislosti se zvýšením školného. Příkladem pro toto měření je regionální školství, které je dlouhodobě hodnoceno parametrem přidané hodnoty studia.

Brazílie

Zde existuje národní zkouška Enade (národní zkouška studentského působení), která je přímou součástí Národního systému pro univerzitní vzdělávání (Sinaes). Cílem této zkoušky je každé tři roky ohodnotit a prostřednictvím výsledků porovnat pokrok studentů, kteří nastupují na vzdělávací instituci či své studium na ní ukončují. Proto i tito studenti jsou účastníky této zkoušky.

Samotná zkouška je pak rozdělena do několika částí, a to do testu, dotazníku hodnotícího názor studenta na test, socioekonomického dotazníku a dalších dotazníků od samotných vzdělávacích institucí. Všechny tyto části jsou navrženy Komisí pro hodnocení vysokoškolského vzdělávání a jsou předepsány Ministerstvem školství.

Zkouška tak vytváří hodnocení univerzit podle úspěšnosti studentů, kurzů a struktury, která je nabízena samotnou vzdělávací institucí. Hodnocení se však zaměřuje na hodnocení institucí, nikoli jejich absolventů.

Kolumbie

Všichni studenti, kteří ukončují svá vysokoškolská studia, skládají testy znalostí, které jsou jednotně připravovány a hodnoceny. Výsledky pak jsou zveřejňovány na úrovni jednotlivých institucí. V posledních čtyřech letech však Kolumbie přešla na nový systém hodnocení institucí, který zahrnuje testování všech absolventů v oblasti všeobecných znalostí a specifických dovedností. Cílem tohoto nového systému testování je, aby se měření přidané hodnoty stalo nástrojem pro formální hodnocení dané vzdělávací instituce.

OECD

V rámci OECD běžel a stále ještě běží již několikrát výše zmiňovaný mezinárodní projekt AHELO (Assessment of Higher Education Learning Outcomes), jehož cílem je prozkoumání využití měření přidané hodnoty institucí terciárního vzdělávání v rámci hodnocení výstupů učení těchto institucí. Ve vybraných zemích, které se do projektu zapojily, proběhlo měření všeobecných znalostí i testování v konkrétních oborech (ekonomie a inženýrství). Všechny tři zprávy proveditelnosti z tohoto projektu jsou součástí materiálů přiložených k tomuto doplnění.

Závěrečným výstupem z tohoto projektu byla shoda na tom, že měření přidané hodnoty je pro mezinárodní srovnání či hodnocení institucí terciárního vzdělávání z hlediska výstupů učení důležité, a proto se bude OECD nadále touto problematikou zabývat. Na druhou stranu však existuje mnoho technických a teritoriálních překážek, které v tuto chvíli prozatím toto kritérium prakticky neumožňují použít. A proto je třeba hledat možnosti, jak tyto překážky překonat.

V této kapitole byly zmíněny země, které jsou z hlediska hodnocení institucí terciárního vzdělávání resp. výstupu z učení klíčové. Zároveň v rámci zahraničních zkušeností bylo třeba zmínit i projekt AHELO, který je velmi významný v této problematice.

4. Návrh metodiky použití v ČR

Použití měření přidané hodnoty v oblasti hodnocení kvality terciárního vzdělávání v České republice se zatím zdá být velmi komplikované. Středisko vzdělávací politiky Univerzity Karlovy v závěrečné zprávě ke svému projektu Zjišťování přidané hodnoty (je také součástí materiálů) navrhuje jako možnost pro zjišťování přidané hodnoty testování absolventů VŠ na trhu práce.

Z hlediska toho, co bylo uvedeno v tomto doplnění, je možné předestřít, že možný návrh metodiky použití v ČR by mohl vypadat takto: měření přidané hodnoty musí proběhnout ve dvou fázích (na vstupu do studia i výstupu). Avšak měření při absolvování státní maturity na vstupu (a podobnost tak s americkým systémem) se jeví v České republice jak nepředstavitelné. Proto by pravděpodobně bylo třeba navrhnout jiné testování, ideálně pravděpodobně na počátku studia na vysoké škole, aby studenti nebyli ovlivněni stresovou situací při přechodu ze střední školy na školu vysokou. Výstupní testování by pak muselo proběhnout při úspěšném ukončení studia.

Otázkou opět je, co by bylo předmětem testování, aby došlo k co nejmenšímu zkreslení výsledků vlivem vedlejších okolností (zejména těch uvedených v podkapitole o aspektu měření přidané hodnoty z hlediska znalostí). Optimální se v tomto případě jeví brazilský příklad a kombinace testu (ideálně kombinace znalostní části a části věnující se všeobecným schopnostem) a socioekonomického dotazníku.

Se vzrůstajícím počtem studentů i vysokých škol v České republice by jistě ve velkém množství studijních oborů bylo možné výsledky znalostních testů porovnat, ale je i velké množství oborů, kde by to možné nebylo (nejen pro specifičnost oborů, ale také pro to, že některé poznatky jsou pro potřeby různých oborů podávány v odlišné míře detailu). Pro tyto obory by bylo pro futuro optimální, kdyby se pod taktovkou OECD sjednotila praxe měření přidané hodnoty a bylo možné takové obory porovnávat mezinárodně.

Dále by se muselo vyřešit, kdo by testy navrhoval (či je zadával), skladoval a následně vyhodnocoval. Toto by musela dělat nezávislá instituce těšící se vysoké autoritě. Poslední zásadní otázkou k vyřešení by také musela být otázka účasti studentů. Nařít takovou věc studentům nelze, i když lépe se jim vysvětlí na počátku studia než na konci studia. Taková věc by pak pravděpodobně musela být uzákoněna, jelikož např. možnost neudělit vysokoškolský diplom, tak jak o ní některé země uvažovaly, by jistě byla v právním řádu České republiky shledána jako nezákonná.

Na závěr je však velmi podstatné zdůraznit, že takovéto měření by mělo primárně sloužit k možnosti institucí se autoregulovat. A jistě by trvalo delší dobu, než by se systém zavedl a stal funkčním, tak aby jej bylo možné používat např. i pro vzdělávací politiku státu.

5. Příložené materiály

1. AHELO, Feasibility Report Study, Volume 1. Design and Implementation.
2. AHELO, Feasibility Report Study, Volume 2. Data Analysis and National Experiences.
3. AHELO, Feasibility Report Study, Volume 3. Further Insights.
4. RYŠKA, R.: Evaluate a přidaná hodnota ve vzdělávání.
5. RYŠKA, R.: Modelování přidané hodnoty ve vzdělávání.
6. KOLEKTIV AUTORŮ, Czech Background Report. OECD Project on Development of Value-Added Models in Education Systems.
7. Národní podkladová zpráva – přístup ke zjišťování a měření přidané hodnoty.
8. Zjišťování přidané hodnoty. Celková zpráva projektu LS0602.
9. MATĚJEK, M.: Přidaná hodnota studia.

Bližší údaje k jednotlivým materiálům jsou uvedeny v literatuře.

6. Závěr

Závěrem je třeba uvést, že doplnění studie bylo reálné dle zadání. Zřejmě to vyplývá z první kapitoly, ve které byly popsány další aspekty měření přidané hodnoty studia. Dále byly vyhledány a uvedeny zahraniční zkušenosti s měřením přidané hodnoty studia, a to jak u jednotlivých zemí, tak na společné mezinárodní úrovni pod taktovkou OECD.

Zároveň se podařilo ve třetí kapitole předestřít metodiku realizovatelnosti měření přidané hodnoty studia na ITV v České republice, i když se jedná o věc velmi složitou a pravděpodobně z hlediska realizovatelnosti velmi vzdálenou.

Klíčovou a nedílnou součástí tohoto materiálu tvoří jedinečný souhrn materiálů věnující se měření přidané hodnoty studia. Obrovským přínosem je, že se tyto materiály podařilo shromáždit.

Zadaný cíl doplnit již zpracovanou studii přidané hodnoty studia o další aspekty, zahraniční zkušenosti, návrh metodiky a sebrat materiály tak byl nepochybně splněn.

7. Zdroje

Literatura

KOLEKTIV AUTORŮ: Czech Background Report. OECD project on development of value-added models in education systems. Education Policy Center. Prague. 23s.

KOLEKTIV AUTORŮ: AHELO, Feasibility Report Study, Volume 2. Data Analysis and National Experiences. OECD. 2013. 197s.

KOLEKTIV AUTORŮ: AHELO, Feasibility Report Study, Volume 3. Further Insights. OECD. 2013. 110s.

KOUCKÝ, J.: Výsledky vzdělávání a přidaná hodnota školy. Trendy a perspektivy vývoje. Prezentace kulatý stůl SVAK a SVP PedF UK. 17. 5. 2007.

MALACH, J., MALČÍK, M., KRPEC, R.: Přidaná hodnota vzdělávání a odpovědnost učitelů a škol. Ewaluacja w edukacji: koncepcje, metody, perspektywy. S. 97 – 111.

MAREŠ, J.: Styly učení žáků a studentů. Portál. Praha. 1998. 240 s.

MATĚJEK, M.: Přidaná hodnota studia. IPN Kvalita: Zajišťování a hodnocení kvality v systému terciárního vzdělávání. MŠMT. Praha. 2012. 18s.

Národní podkladová zpráva – přístup ke zjišťování a měření přidané hodnoty. 23s.

RYŠKA, R.: Evaluace a přidaná hodnota ve vzdělávání. Univerzita Karlova v Praze. Pedagogická fakulta. Praha. 2009. ISBN 978-80-7290-423-5. 116s.

RYŠKA, R.: Modelování přidané hodnoty ve vzdělávání. Výstup projektu LS0602 – Zajišťování přidané hodnoty. Středisko vzdělávací politiky. Praha. 2008. 17s.

TREMBLAY, K., LALANCETTE, D., ROSEVEARE, D.: AHELO, Feasibility Report Study, Volume 1. Design and Implementation. OECD. 2012. 272s.

Zjišťování přidané hodnoty. Celková zpráva projektu LS0602. Středisko vzdělávací politiky. Pedagogická fakulta. Univerzita Karlova v Praze. Praha. 2008. 97s.

Webové stránky

<http://www.strediskovzdelavacipolitiky.info/>

<https://www.scio.cz/>

<https://www.oecd.org>

<https://sat.collegeboard.org/home>

<http://www.act.org/>

<http://portal.inep.gov.br/enade>

<http://www.mineduacion.gov.co/1621/w3-channel.html>